

Een radicale beweging?

In aanloop naar de conferentie 'There is More' van het Evangelisch Werkverband binnen de Protestantse Kerk in Nederland (EW) stelde een journalist van het Nederlands Dagblad mij de vraag: "Is het Evangelisch Werkverband de laatste jaren radicaler geworden?" Ik hoefde niet heel lang na te denken over deze vraag. Na de afronding van mijn promotieonderzoek in 2014 volg ik het EW nog met meer dan gemiddelde interesse. De vraag van de journalist had ik mijzelf in de afgelopen jaren ook af en toe gesteld. Mijn antwoord is 'ja'. Het EW is radicaler geworden.

De pers houdt van een duidelijke boodschap. In het interview in de krant maakte de comparatief – met mijn medeweten en instemming – plaats voor een adjectief. Boven het artikel lezen we: "Met een conferentie waarin profetie, genezing en bevrijding centraal staan, is het Evangelisch Werkverband een radicale koers ingeslagen, zegt ds. Wilbert van Iperen."

Wat bedoel ik als ik meen dat het EW radicaler (toch eerst even de comparatief) is geworden? In de beginjaren ligt er binnen het EW niet veel nadruk op het thema 'genezing en bevrijding'. Het wordt genoemd in het Evangelisch Manifest van 1995, maar de beweging heeft andere prioriteiten: het invoeren van een evangelische liedbundel, het introduceren van gemeentegroei groepen en het opstarten van pioniersplekken. Ook visievorming rondom het 'thema' homoseksualiteit en de doop staan op de agenda. Vanaf 2004 wordt er concreter nagedacht over 'genezing en bevrijding'. Er verschijnt een uitgave van EW Actueel waarin men nadenkt over de mogelijkheden en de grenzen van deze dienst en er wordt materiaal ontwikkeld dat gebruikt kan worden in plaatselijke gemeenten. In 2005 organiseert het EW een bijeenkomst, waar ook gezangen plaatsvinden (aldus Hans Eschbach, de toenmalige directeur van het EW). Hij schrijft in een nieuwsbrief dat men erg blij was met de positieve reacties. Hij is zich er echter ook van bewust dat deze praktijk gevoelig ligt binnen de traditionele kerk. In zijn eigen woorden: "In bescheidenheid wil het EW deze visie inbrengen in de PKN."

Als we deze houding van Eschbach vergelijken met de wijze waarop de huidige directeur – Hans Maat – over dit thema spreekt, zie ik een verschuiving. Maat beroept zich op een ervaring uit 2014. Tijdens een conferentie van Randy Clark worden hem de handen opgelegd en ervoer hij een "diepe aanraking van de Geest".¹ Deze religieuze ervaring beïnvloedt zijn werk - mensen worden geraakt en er vinden gezangen plaats - en brengt hem tot de overtuiging dat *iedere* gelovige zieken kan genezen en dat er *zeker* wonderen gaan gebeuren tijdens de conferentie 'There is More'.² Met deze claims gaat Maat een stap verder dan zijn voorganger.

Maar nu de volgende vraag: is het EW een radicale koers ingeslagen? In het artikel in het Nederlands Dagblad stelt Maat dat zijn beweging niet het stempel 'radicaal' verdient. De vraag is of hij zo snel afstand moet nemen van deze kwalificatie. Zoals beschreven in mijn dissertatie 'Balanceren in de kerk' leeft een beweging van de spanning tussen loyaliteit en exclusiviteit, aanpassing en onderscheiding. Vanuit de leer van de sociale bewegingen gezien is het 'anders-zijn' van de beweging een bestaansvoorwaarde. Er is het EW (en andere stromingen binnen de kerk) veel aan gelegen zich te profileren in de veelkleurigheid van de kerk en misschien zelfs wat tegendraads te blijven. Bij de kerk als geheel ligt vervolgens wel de uitdaging om de dialoog en het debat binnen de veelkleurige Protestantse Kerk niet uit de weg te gaan. Daar hebben we m.i. nog een stap te maken. Predikanten die de conferentie 'There is More' bezoeken krijgen punten voor hun Permanente Educatie, maar het

¹ De beweging 'Global Awakening' van Clark spreekt in dit verband over 'impartation', van het werkwoord: 'impart' = geven, mededelen, schenken. Men draagt gaven van de Geest over aan andere gelovigen.

² In een Facebookbericht van 11 juni 2016 lezen we: "De Geest van Christus woont in alle gelovigen. We leven in de tijd van het NT en het komende rijk. Ieder kan profeteren en ieder kan door het geloof de zieken genezen. Dat is wat wij voordoen en in deze conferentie waar een ongelooflijke eenheid wordt ervaren tussen denominaties zien we het voor onze ogen gebeuren."

voortgaande, inhoudelijke gesprek over een lastig thema als ‘genezing en bevrijding’ ontbreekt. Zijn we bang om de dialoog of het debat aan te gaan? Is ‘rust in de kerk’ ons hoogste doel? Staat de ander zover van ons af dat we helemaal geen zin hebben om in gesprek te gaan? Ik kan me daar wat bij voorstellen, maar wil me er niet bij neerleggen.

De journalist stelde mij nog een vraag. Wat vind je zelf van deze ontwikkeling? Hoe waardeer je deze radicale koers? Dan wordt het natuurlijk spannend. Het voelt ook kwetsbaar, want veel mensen zijn enthousiast over de conferentie ‘There is More’. Anderen kunnen er helemaal niets mee. Wat vind ik? Veel nieuws heb ik niet te brengen, drie gedachten wil ik delen.

De ‘maakbaarheid’ die ik bespeur in de woorden van het EW roepen weerstand bij mij op. In het Facebook-bericht in de voetnoot stelt Maat dat de conferentie een plek is waar de dienst der genezing wordt *voorgedaan*. Is dat werkelijk mogelijk? Kunnen we dit *voordoen*? Is een genezingswonder te plannen, te organiseren? Het lijkt er wel op, als we kijken naar de kop in het Nederlands Dagblad: “Er gaan wonderen gebeuren, dat weet ik zeker.” Ligt er niet veel te veel gewicht bij het menselijk subject, waar het gaat over de betrokkenheid van de Eeuwige op de levens van mensen?

Een tweede gedachte: wat is het effect van een evangelieverkondiging waarin zoveel nadruk ligt op succes en overwinning, genezing en bevrijding? Hoe landt die boodschap in een wereld waar we dagelijks worden geconfronteerd met kwetsbaarheid, onmenselijk lijden en verschrikkelijk noodlot? Wat betekent deze optimistische boodschap voor mensen die niet genezen of geen uitzicht zien? Gelukkig is Maat zich bewust van deze spanning, maar wordt de nuance nog gehoord tijdens de lofprijzing en tegen het licht van de massaliteit van geclaimde genezingen (zie de site van Global Awakening van Randy Clark).

En als laatste: wat werkt deze conferentie uit in de breedte van de kerk? Hoe wordt de enthousiaste voorganger onthaald in zijn plaatselijke gemeente? Veel ‘gewone’ gelovigen in de kerk zullen deze visie en praktijk als vervreemdend en radicaal ervaren, als niet aansluitend bij hun persoonlijke geloofsbeleving. ‘Moeten’ zij meegroeien met het geloof en de overtuiging van de voorganger? Is er ruimte voor kritische vragen? Hebben lokale gemeente én voorganger voldoende elasticiteit en geduld om opbouwend met dit onderwerp op weg te gaan?

In mijn reactie stel ik vooral vragen. Ik kan niet anders als ik om me heen kijk in de wereld en in het leven van mensen die ik tegenkom in mijn pastorale praktijk. Mijn reactie hangt samen met mijn wijze van geloven: cirkelen rond het geheim, dagelijks leren leven met het mysterie en vertrouwen op Gods nabijheid. Vertrouwen op God is voor mij een *wenkend* perspectief op zijn Rijk van vrede en recht én het als mens uithouden in een wereld vol gebrokenheid en kwetsbaarheid. Levend vanuit het verlangen en het vertrouwen dat God in Christus zijn schepping draagt. Ook de kwetsbare en de lijdende mens. Want niets of niemand zal ons “kunnen scheiden van de liefde van God, die hij ons gegeven heeft in Christus Jezus, onze Heer.” (Rom. 8,38) En daar, zo geloof ik, vinden we elkaar!

ds. Wilbert van Iperen